Gemeente Midden-Delfland
Anna van Raesfeltstraat 37, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden
T (015) 380 41 11, F (015) 380 99 92
E gemeente@middendelfland.nl, I www.middendelfland.nl
cittaslow

Datum	24 november 2022
Nummer	2022-13-
Datum commissievergadering	6 december 2022
Datum raadvergadering	20 december 2022

OPLEGGER

Registratienummer	0000283636
Onderwerp	2e Begrotingswijziging 2023-2026
Portefeuillehouder	F.J.M. ten Have
Uiterste behandeldatum (+reden)	20 december 2022 (vaststelling voor 1-1-2023 is gewenst)
Eerdere besluitvorming	Begroting 2023-2026 en 1e Begrotingswijziging 2023-2026 zijn vastgesteld op 8-11-2022
Samenvatting voorstel	**Besluit** De gemeenteraad besluit om: 1. De 2e Begrotingswijziging 2023-2026 vast te stellen. **Argumenten** - **Kanttekeningen** -
Bijlagen	• 2e Begrotingswijziging 2023-2026
Advies commissie	

Raadsbesluit	o Akkoord / o Niet akkoord opmerking: A. de Vos griffier A.P.J. van Hemmen voorzitter

Advies
Het college van burgemeester en wethouders adviseert de gemeenteraad om:
1. De 2e Begrotingswijziging 2023-2026 vast te stellen.

Inleiding
In de raadsvergadering van 8 november 2022 heeft u de Begroting 2023-2026 én de 1e Begrotingswijziging 2023-2026 vastgesteld. De Begroting 2023-2026 bevatte, zoals toegezegd in de Prognosebrief Begroting 2023-2026, als bijlage een keuzelijst ter invulling van de structurele invulling van de financiële ruimte.

Met dit raadsvoorstel bieden we u de 2e Begrotingswijziging 2023-2026 aan. Hierin hebben wij enkele exogene mutaties en incidentele en structurele mutaties vanuit de keuzelijst verwerkt.

Samenvattend: Met dit voorstel vullen we de vastgestelde begroting 2023 en het meerjarenbeeld (2023-2026) aan met onderwerpen uit de keuzelijst. Hiermee vullen we de beschikbare ruimte voor structurele (jaarlijks terugkerende) uitgaven in 2026 op, zodat we in dat jaar een structureel sluitende begroting hebben. Die daarmee ook door de provincie kan worden goedgekeurd. In 2023 komen we dan op een tekort, wat we kunnen dekken uit de overschotten in 2024 en 2025. Daarnaast stellen we een aantal eenmalige uitgaven voor, die dus het structurele evenwicht niet belasten. Ook deze voorstellen komen grotendeels van de keuzelijst. Daarnaast zijn nog enkele andere onderwerpen opgenomen, die allemaal worden toegelicht. Hiermee spelen we ook in op de actualiteit. De ruimte voor nieuwe, extra structurele uitgaven op basis van bijvoorbeeld een collegewerkprogramma is daarmee zeer beperkt, wel is er nog ruimte voor incidentele (eenmalige) uitgaven. Vanaf 2026 is nog veel onzekerheid over de inkomsten van het rijk en kan niet worden gerekend met extra structurele ruimte. We gaan er hierbij echter tevens van uit dat nadere bezuinigingen vanwege tegenvallende rijksinkomsten in de jaren tot 2026 niet aan de orde zullen zijn.

Beoogd effect
Vaststellen van de 2e Begrotingswijziging 2023-2026.

Financiën

Vertrekpunt
Na vaststelling van de Begroting 2023-2026 en de 1e Begrotingswijziging 2023-2026 zijn dit de begroting saldi:

Tabel 1

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Begroting 2023-2026	150.707	2.178.572	2.712.933	592.678
1e BGW (o.b.v. sept.circulaire 2022)	-59.895	-39.491	-29.947	*
Structurele begrotingsruimte	**90.812**	**2.139.081**	**2.682.986**	**592.678**

*De bijraming voor 2026 o.b.v. de septembercirculaire 2022 betreft een incidenteel bedrag (van 715.277), vooruitlopend op een herziening van de normeringssystematiek. Dit is dus niet structureel inzetbaar.

Uitgangspunten bij inzet vrije begrotingsruimte
Om in aanmerking te komen (en blijven) voor repressief toezicht door de provincie moet de Begroting 2023 structureel en reëel in evenwicht zijn. Indien dit niet het geval is, dient in de meerjarenbegroting aannemelijk te worden gemaakt dat dit evenwicht alsnog tot stand wordt gebracht.
Zoals blijkt uit bovenstaand overzicht sluiten de Begroting 2023 en de meerjarenramingen 2024-2026 met een positief saldo. Hiermee voldoen we aan de begrotingsvoorwaarden van de provincie.
Deze voorwaarden zorgen ervoor dat bij de inzet van de begrotingsruimte het saldo van 2026 beperkend is voor de omvang van de structurele beleidskeuzes. Het betekent in elk geval dat niet de

volledige 'Keuzelijst Begroting 2023-2026' verwerkt kan worden in de begrotingswijziging, omdat dit de begrotingsruimte overstijgt.

Daarnaast moeten we rekening houden met exogene onvoorziene mutaties die na verzending van de Begroting 2023-2026 naar voren zijn gekomen/ duidelijk zijn geworden.
Wel kunnen op onderdelen zaken uit de keuzelijst incidenteel bekostigd worden uit de algemene reserve en/of het beschikbare saldo in 2024 en 2025.
Derhalve zou het uitgangspunt zijn de structurele invulling uit de keuzelijst + exogene mutaties te beperken tot maximaal ca. € 600.000 (het beschikbare saldo in 2026), waarmee we de meerjarenbegroting structureel sluitend houden. Voor 2023 zou een eventueel niet structureel sluitende begroting dan acceptabel zijn. Incidentele beschikkingen voor 2023 kunnen (vooralsnog) ten laste van de Algemene Reserve worden gebracht die in 2024 en 2025 weer kan worden aangevuld vanuit de verwachte positieve saldi in die jaren.

Structurele kosten
Zoals hierboven benoemd, kan op basis van het structurele begrotingsaldo in 2026 voor ca. € 600.000 aan structurele keuzes gemaakt worden. Onderstaand zijn exogene mutaties opgenomen die na verzending van de begroting 2023-2026 naar voren zijn gekomen/bekend zijn geworden.

Tabel 2

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
OZB	-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Erfpacht	-69.000	-75.000	-82.000	-90.000
Office 365	65.000	130.000	195.000	195.000
CAO	250.000	250.000	125.000	125.000
Wegen (opbouw inhaalbudget)	20.000	40.000	60.000	80.000
Toeristenbelasting	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
PUUUR-gebiedsmarketing	100.000	100.000	100.000	100.000
Klimaat/energie middelen Rijk	-358.067	-361.315	-364.564	-364.564
Klimaat/energie maatregelen	358.067	361.315	364.564	364.564
Subtotaal	**216.000**	**295.000**	**248.000**	**260.000**

OZB
Door een structurele doorwerking van hogere baten OZB (uit hogere waarden areaaluitbreiding) in 2022 kan de meerjarenraming voor de OZB met € 50.000 verhoogd worden

Erfpacht
Het actuele meerjarige overzicht laat een stijging van de erfpacht inkomsten zien.

Office 365
Inmiddels is bekend geworden dat we extra, structurele ICT-kosten verwachten. Het gaat hier concreet om een onontkoombare volledige migratie naar Office365. De implementatie en project kosten zijn eenmalig (€ 265.000), maar de beheerkosten zijn structureel. Deze zijn in 2023 € 65.000 (1 fte), in 2024 € 130.000 (2 fte) en vanaf 2025 € 195.000 (3 fte) structureel.

Cao
Ook is bekend en reeds gecommuniceerd naar de raad bij de technische ronde, dat de CAO-verhoging niet onder de 4,5% uit gaat komen. Dat betekent dat wij nu rekening moeten houden met 2% extra kosten m.i.v. 2023. Dit betekent een bedrag van ca. € 250.000/ jaar structureel. Noot: de uitkomsten van de onderhandelingen zijn nog niet bekend. In 2023 wordt opnieuw onderhandeld. Onbekend is wat de invloed wordt van de verwachte recessie. Voor de komende jaren is 2,5% loonsverhoging per jaar (dus cumulatief) in de begroting opgenomen. Dat betekent een begrotingsruimte van resp. 5%, 7,5% en 10% in de jaren 2024, 2025 en 2026 ten opzichte van 2022. De verhoging in 2023 is 2% hoger dan begroot, waardoor een tekort in 2023 ontstaat. Wij verwachten voorshands niet elk jaar een dergelijke verhoging van 4,5%. Met deze mutatie

houden we een loonruimte beschikbaar in 2024 van nog eens 2,5% verhoging met voor de jaren erna een ruimte van 1,5% verhoging (cumulatief) in 2025 en 2026.

Wegen
Zoals blijkt uit het Beleids- en beheerplan wegen 2023 – 2027 is structureel aanvullend budget nodig van € 200.000 per jaar voor 'scenario 1'. Dit scenario zorgt ervoor dat binnen vijf jaar, het wegenareaal van de gemeente Midden-Delfland voor 90 tot 92% (of meer) voldoet aan de CROW-richtlijnen ('voldoende en matige' kwaliteit).
Scenario 2 uit het plan vraagt (afgerond) € 100.000 per jaar. Dit scenario verhoogt de veiligheid, het comfort en het aanzien van de wegen. Dit resulteert in een percentage van 85 tot 90% dat voldoet. Hiermee wordt niet de CROW-richtlijn van 90 tot 92% voldoende behaald maar wel een verdere structurele verbetering in gang gezet. Er kan voor worden gekozen dat geleidelijk op te bouwen.

Toeristenbelasting
Intentie te heffen toeristenbelasting vanaf 2023, waarmee onder meer een bijdrage kan worden geleverd aan 'Midden-Delfland'.

PUUUR-gebiedsmarketing
PUUUR gebiedsmarketing Midden-Delfland, activiteiten conform het ambitiedocument 2019-2024 vanaf 2023 vanuit gemeentelijke middelen.

Klimaat/energie
Nederland heeft grote klimaatambities. In 2030 moet de CO2-uitstoot in Nederland met ten minste 55% zijn gedaald als opmaat naar een klimaatneutraal Nederland in 2050. Om dit te bereiken heeft het kabinet het beleidsprogramma Klimaat gepresenteerd. Het beleidsprogramma is gericht op het bereiken van ten minste 55% CO2-reductie in 2030 en beschrijft de hoofdlijnen van het beleid voor de komende jaren. Eerder hebben gemeenten en provincies zich gecommitteerd aan het Klimaatakkoord en de daarin genoemde doelstelling van 49%. In het Coalitieakkoord van het kabinet is voor de jaren 2023 tot en met 2030 in totaal een bedrag van € 5.38 miljard voor uitvoeringskosten van gemeenten en provincies geoormerkt. Voor onze gemeente gaat het om een bedrag van € 358.067 in 2023. De jaren daarna is dit het minimale bedrag. In de bestuurlijke afspraken is nl. vastgelegd dat de benodigde uitvoeringsmiddelen in 2024 herijkt zullen worden. In deze herijking worden de taken en middelen mede naar aanleiding van de opgedane ervaring in de uitvoering aangepast naar de meest actuele inzichten voor de periode 2026 – 2030. Dit extra budget zal via een doeluitkering beschikbaar komen en verantwoord moeten worden via de SISA. Hiermee kunnen de voorstellen op de keuzelijst (personeelslasten, uitvoeringsbudget en energieloket/wijkgerichte aanpak) worden geïmplementeerd.

Aanvullende invulling structurele begrotingsruimte vanuit de keuzelijst
Na verwerking van alle exogene mutaties stellen wij de volgende structurele mutaties voor vanuit de keuzelijst:

Tabel 3

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Kansrijke Start (maatwerk JGZ)	7.500	7.500	7.500	7.500
Extra handhavingscapaciteit	32.000	32.000	32.000	32.000
Office licenties		35.000	35.000	35.000
Herijking functiehuis (globale raming)	100.000	100.000	100.000	100.000
Formatie schuldhulpverlening			55.000	55.000
BOR projectleider civiele techn./melding	46.584	46.584	46.584	46.584
Uitvoering eigen dienst wegbeheer	20.000	20.000	20.000	20.000
Beheerplan borden		30.589	30.589	30.589
Niet verrekenbare kn niet-grexen/part. plannen	15.000	15.000	15.000	15.000
Subtotaal	**221.084**	**286.673**	**341.673**	**341.673**

Kansrijke start
Midden-Delfland is voornemens om een samenwerking aan te gaan met de gemeente Delft op het gebied van Kansrijke Start. De gemeente Delft is hierin al vergevorderd en heeft een coalitie Kansrijke Start waarop Midden-Delfland kan aanhaken. Delft heeft ook verschillende interventies beschikbaar, waarvan het voor Midden-Delfland niet efficiënt is die zelf op te zetten gezien de kleine aantallen. Om te zorgen dat de interventies wel beschikbaar zijn voor inwoners van Midden-Delfland, is het voorstel budget voor enkele trajecten op te nemen in de maatwerk verstrekking aan de JGZ.

Extra handhavingscapaciteit
Ontwikkelingen in de maatschappij zorgen ervoor dat steeds meer van onze handhaver wordt verwacht. De handhaver speelt een steeds grotere rol van betekenis in de aanpak van veelvoorkomende ergernissen en overlast binnen de gemeente. Met de huidige capaciteit is het echter lastig om zaken tijdig en adequaat op te pakken. Dit levert een probleem op. Dit hebben we goed gemerkt tijdens de corona-periode. Toen lag de nadruk op de handhaving van de coronamaatregelen en konden meldingen nagenoeg niet opgepakt worden.
Daarnaast moet de handhaver van alle specialistische thema's op de hoogte zijn. Dit biedt de handhaver niet de mogelijkheid om te specialiseren en te professionaliseren op een bepaald thema of verdieping van een bepaald dorpskern en eigen dynamiek.

Office licenties
Het gaat hier om meer en andere zwaardere licenties waardoor we al inspelen op te verwachte behoefte aan losse dure componenten zoals voor Business-Intelligence. De Office licenties voorzien daar al in waardoor we de kosten van losse componenten besparen. Het gaat om zo'n 20 extra licenties.

Herijking functiehuis (globale raming)
De tweede fase van de herijking (actualisatie) van ons functiehuis wordt in 2022 afgerond. De loonkosten zullen door de weging van alle functies naar verwachting stijgen. We gaan daarbij uit van een bandbreedte van EUR 80.000 - 110.000. We stellen een bijraming voor van 100.000.

Formatie schuldhulpverlening
Door de toegenomen schuldenproblematiek bij ook de middeninkomens en de extra taken rondom vroegsignalering is het noodzakelijk om de formatie SHV in ieder geval meerjarig op het huidige niveau te houden.

BOR projectleider civiele techn./melding
Van een van de fulltime functies projectleider/adviseur civiele techniek is een aantal uren ingezet als dekking voor de aanstelling van de teamleider. Hierdoor is nog 28 uur beschikbaar voor deze functie. Met de woningbouwopgaven die er komende jaren nog aankomen en het belang van een kwalitatieve inrichting van de openbare ruimte in deze plannen is fulltime inzet nodig.
Ondersteuning meldingen openbare ruimte en bewonersparticipatie. Deze medewerker kan de meldingen verdelen, eenvoudige meldingen afhandelen, meldingen nalopen, de afhandeltermijnen bewaken en administratieve ondersteuning bieden bij meldingen en bij trajecten met bewonersparticipatie. Dit levert tijdswinst op bij de beheerders, waardoor deze meer tijd kunnen besteden aan preventief onderhoud van de openbare ruimte. Ook kunnen met de extra inzet meldingen sneller afgehandeld worden.

Uitvoering eigen dienst wegbeheer
Verplichtingsopdrachten: Renewi huren containers en verwerken afvalstoffen wegenbouw. Leverantie materialen uitvoering eigendienst wegbeheer gerelateerde zaken. Voor deze kosten is eerder geen budget geraamd, dit werd betaald vanuit het budget voor onderhoud elementenverharding, dat niet hiervoor bestemd is en ook niet toereikend. Met de actualisatie van het wegenbeheerplan is dit naar voren gekomen.

Beheerplan borden
Onderhoud borden n.a.v. inventarisatie en inspectie. Jaarlijks benodigd budget voor CROW B richtlijnen. In 2022 is al onze bebording geïnventariseerd en geïnspecteerd. Hier is een advies uitgekomen wat er nu aan maatregelen nodig is om het areaal op orde te krijgen en een beheerplan voor de komende jaren. Na het uitvoeren van de maatregelen voor de goede 0-situatie is jaarlijks beheerbudget nodig om het areaal op orde te houden, conform het beheerplan.

Niet verrekenbare kn niet-grexen/part. Plannen
Bouwplannen, niet zijnde grexen particulier initiatief: overige kosten, niet direct verrekenbaar. Wij hanteren het principe dat de initiatiefnemer de kosten voor haar rekening neemt. In de begroting zijn voor particulieren initiatieven in de regel alleen uren van medewerkers voorzien, die wij verrekenen met de initiatiefnemer via kostenverhaal. In enkele gevallen is het handig als de gemeente zelf ook onderzoek kan doen. Dit betreft dan vooral kleinere opdrachten voor advies over financiële of juridische constructies en/ of consequenties, onderzoek naar eigendomsposities of ruimtelijke consequenties. Deze kleinere opdrachten moeten bij het ontbreken van een beperkt werkbudget via college verlopen. De kosten voor het in procedure brengen van deze collegeadviezen staan niet in verhouding tot de te maken kosten.
Bouwplannen, niet zijnde grexen gemeentelijk initiatief: overige kosten, niet direct verrekenbaar. Voor de inzet op gemeentelijke initiatieven om tot bouwplannen te komen zijn uren voor ambtelijke inzet geraamd in de begroting. De ureninzet leidt tot een door het college (en raad) goed te keuren projectopdracht waarin ook de benodigde budgetten geregeld zijn. In aanloop hiernaar zijn soms kleinere opdrachten nodig waarvoor externe expertise nodig is. Zoals onderzoek naar financiële en juridische constructies en consequenties, onderzoek naar eigendomssituaties en inventarisatie van bodemgesteldheid. Deze kleinere opdrachten moeten bij het ontbreken van een beperkt werkbudget via college verlopen. De kosten voor het in procedure brengen van deze collegeadviezen staan niet in verhouding tot de te maken kosten.

Andere dekkingsbronnen/nog niet overgenomen uit Keuzelijst
Voor diverse posten uit de keuzelijst geldt dat deze nog of niet zijn opgenomen. Voor bijvoorbeeld de Hoornbloem en de Omgevingswet zijn nog doorschuifbudgetten uit 2022 beschikbaar (zie 3e PBW) en zal nader worden bezien of en in hoeverre in de loop van 2023 aparte voorstellen voor extra (incidenteel) budget noodzakelijk is. Voor de administratieve lasten erfpacht geldt dat deze uit de erfpacht opbrengsten kunnen worden verhaald.
Voor wat betreft de WMO (Zorg in Nature en huishoudelijke hulp) geldt dat de begroting 2023 reeds was verhoogd op deze budgetten en we de uitputting van de bestaande budgetten in 2022 willen afwachten. Daarnaast zal door maatregelen van de rijksoverheid (inkomensafhankelijke bijdragen voor huishoudelijke hulp) het structurele uitgavenniveau naar verwachting worden verlaagd.
Zoals hierboven reeds aangegeven zullen de additionele rijksbijdragen voor de energietransitie afdoende zijn voor de gewenste uitgaven op de keuzelijst (personele lasten/uitvoeringsbudget/energieloket bedroegen in totaal ca. 288k t.o.v. rijksbijdragen ca. 360k).
Ten aanzien van de uitgaven voor de bijstand zullen wij afhankelijk van de uitputting in 2022 en 2023 een incidentele storting in de reserve BUIG doen, waarbij we er van uitgaan dat eventuele hogere uitgaven tevens leiden tot een extra rijksbijdrage uit de Vangnetregeling dan wel structureel in de rijksbijdrage.
Tot slot gaan we ervan uit de gevraagde kleine uitgave voor vergroting vakmanschap team Uitvoering ten laste kan van bestaande budgetten en dat de gevraagde posten voor wegbeheer kunnen worden ondergebracht bij de geleidelijke verhoging van het budget voor wegbeheer zoals voorgesteld.

Incidentele kosten
In onderstaande tabel zijn naast de bijraming voor office 365 veel incidentele bijramingen uit de keuzelijst voor 2023 verwerkt. Deze tellen samen op tot een totaalbedrag van € 1.452.320.

De totale incidentele bijramingen voor 2023 komen daarmee op € 1.732.320. In onderstaande tabel zijn deze gespecificeerd en onder de tabel nader toegelicht.

Tabel 4.

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Office 365	265.000			
Informatiebeleidsplan				25.000
Extra opleiding en inhuur	100.000			
Inhuur programmamanager Wonen (4 jaar)	232.320			
MOP	300.000			
Wegen beheerplan				50.000
Minimabeleid	100.000			
Storting reserve BUIG	225.000			

Nota Grondbeleid	10.000			
Harnaschpolder liquidatie	30.000			
Volkshuisvestingsnota	40.000			
Wegmeubilair	150.000			
Extra bijdrage SWMD (4 jaar)	200.000			
Energiekosten maatschappelijke instellingen	50.000			
Onderzoek huisvesting statushouders	50.000			
Subtotaal	**1.752.320**	**0**	**0**	**75.000**

Office 365
De implementatie en project kosten zijn eenmalig (€ 265.000).

Informatiebeleidsplan
Opstellen nieuw informatiebeleidsplan 2027 -2031. Hiervoor is het noodzakelijk om expertise voor in te huren. Het plan beschrijft de (beleids)uitgangspunten voor onze informatiehuishouding, digitale dienstverlening.

Extra opleiding en inhuur
De trend van de toenemende krapte op de arbeidsmarkt zet naar verwachting de komende jaren door. Wij zullen hierdoor ook hogere kosten moeten maken voor het boeien, binden en ontwikkelen van onze medewerkers (o.a.) in de vorm van opleidingen /studiedagen (€ 20.000). Vanwege de krappe arbeidsmarkt verwachten we dat we vaker een beroep moeten doen op inhuur ter overbrugging om de basisbezetting op orde te houden. Hierbij geldt het uitgangspunt dat kosten eerst gedekt worden vanuit vacaturegelden. Het verschil in kosten van externe inhuur en eigen inzet en de mate waarin we hierop mogelijk moeten inzetten, maakt dat we rekening houden met hogere kosten van inhuur (€ 80.000). Voor latere jaren moet bezien worden of en in hoeverre opnieuw extra budget benodigd is gezien ontwikkelingen op de arbeidsmarkt

Inhuur programmamanager Wonen
Het realiseren van meer woningen is een actueel onderwerp. Zowel in onze gemeente, de regio, binnen de Provincie en op landelijk niveau. Het behouden van druk op de voortgang, de continue afstemming met andere overheden, het initiëren van nieuwe instrumenten/ methodieken en subsidiemogelijkheden is niet op te vangen binnen de regulieren werkzaamheden van teamleider en/of beleidsmedewerker volkshuisvesting. Vandaar dat wij voor de periode van 4 jaar aanvullende capaciteit vragen voor een programmamanager wonen.

MOP
O-situatie VVR/NBD borden n.a.v. inspectie: In 2022 is al onze bebording geïnventariseerd en geïnspecteerd. Hier is een advies uitgekomen welke bebording verwijderd kan worden en wat er op dit moment aan onderhoudsmaatregelen nodig is om het areaal op orde te krijgen. Deze maatregelen willen we uitvoeren om een goede 0-situatie te krijgen waarna het areaal regulier beheerd en onderhouden kan worden. Door het verwijderen van de overbodige bebording besparen we op de jaarlijkse onderhoudskosten.

Wegen
In 2022 is het wegenbeheerplan geactualiseerd. Beheerplannen worden 4-jaarlijks geactualiseerd waarbij externe expertise wordt ingezet. In 2026 is daarom een nieuwe actualisatie voorzien.

Minimabeleid
Eenmalig beschikbaar stellen budget ad € 100.000 t.b.v. Maatwerkfonds armoede en minimabeleid. Dit bedrag zal verspreid over een aantal jaren worden besteed.

Storting reserve BUIG
Ten aanzien van de uitgaven voor de bijstand zullen wij afhankelijk van de uitputting in 2022 en 2023 een incidentele storting in de reserve BUIG doen, waarbij we er van uitgaan dat eventuele hogere uitgaven tevens leiden tot een extra rijksbijdrage uit de Vangnetregeling dan wel structureel in de rijksbijdrage.

Nota grondbeleid
De nota Grondbeleid is aan herziening toe. De laatste versie is uit 2019. In 2023 dus vier jaar oud. Er zijn diverse onderwerpen, zoals mate van actief grondbeleid, erfpacht en aanbesteding die opnieuw bekeken moeten worden. Onder andere vanuit de woningbouwopgave. De benodigde werkzaamheden zitten niet in de reguliere urenraming van de externe planeconomen.

Liquidatie Harnaschpolder
Voorbereiding beëindiging GR Bedrijvenschap Harnaschpolder. Volgens de begroting van het Bedrijvenschap Harnaschpolder loopt de ontwikkeling van het bedrijventerrein in 2024 af. In de Gemeenschappelijke Regeling is opgenomen dat de regeling dan geliquideerd kan worden. Dit houdt in dat de deelnemende gemeenten alle nog lopende zaken moeten beleggen bij een van de partijen. Zoals bijvoorbeeld resterende uit te geven kavels, lopende rechtszaken en nog uit te voeren inrichtingswerken. Het beëindigen van een gemeenschappelijke regeling is een intensieve activiteit waarbij waarschijnlijk nog nadere afspraken gemaakt moeten worden met onze ontwikkelpartner.

Volkshuisvesting
Aangepast volkshuisvestingsbeleid. Zoals aangegeven in de programmatekst volkshuisvesting staat herijking van de woonagenda voor 2023 op de planning. Daarnaast is de huisvestingsverordening aflopend. Binnen het beleidsveld is binnen de regio en de provincie momenteel veel discussie over het te voeren beleid. Een groot aantal potentiële toe te passen instrumenten passeren de revue. Voor een goede onderbouwing van het te voeren beleid is onderzoek en externe expertise nodig.

Wegmeubilair
In de openbare ruimte staat veel wegmeubilair (paaltjes, biggenruggen e.d.) op locaties waar dit niet nodig is. Rondom deze objecten groeit veel onkruid dat handmatig verwijderd moet worden. Dit is erg arbeidsintensief en daarmee ook kostbaar. Het verwijderen van deze objecten leidt tot een besparing op de onderhoudskosten van het wegmeubilair en draagt bij aan betere onkruidbeheersing en een hogere beeldkwaliteit van de openbare ruimte.

Extra bijdrage SWMD
Wij stellen een incidentele extra bijdrage aan Stichting Welzijn Midden-Delfland (SWMD) van € 50.000 voor de jaren 2023-2026 voor. Dit in verband met extra werkzaamheden binnen het huidige takenpakket door de groeiende instroom statushouders in reguliere woningen, corona nasleep/eenzaamheid en groeiende schuldenproblematiek.

Energiekosten maatschappelijke instellingen
Het Rijk werkt aan regelingen ter compensatie van de energiekosten. Deze regelingen zijn gericht op omschreven doelgroepen. Er zijn maatschappelijke instellingen die op dit moment nog geen zicht hebben op een dergelijke regeling. De Dorpshoeve in Schipluiden is hier een voorbeeld van. We willen dit type instellingen kunnen helpen. Met dit bedrag van €50.000 kunnen we enkele stappen zetten en de instellingen op dit gebied al direct wat comfort geven.
De verwachting is dat het Rijk wel met een regeling komt waardoor er dekking voor de kosten zal komen. We willen dat niet afwachten en met dit bedrag waar nodig al eerder perspectief kunnen bieden.

Onderzoek huisvesting statushouders
Voor het opzetten van een projectteam en inhuren van de benodigde capaciteit wordt voorshands een budget van € 50.000 gevraagd. Deze kosten kunnen wellicht gedekt worden uit rijksbijdragen.

Motie 6 Valt er nog wel wat te kiezen
Bij de besluitvorming over de Begroting 2023-2026 heeft uw raad de motie "**Valt er nog wel wat te kiezen"** aangenomen. In die motie roept u het college op een aantal budgetten van de keuzelijst op te nemen in de begroting 2023-2026. Hieronder volgt per onderwerp de reactie van het college.

Actualisatie beheer- en beleidsplan Wegen
Zie hiervoor de tekst bij structurele mutaties bij het onderwerp Wegen.

Wmo/bijstand
Dit zijn openeinderegelingen. We weten alleen zeker hoeveel mensen nu gebruik van deze voorzieningen maken, maar we weten niet of hun aantal gaat toe of afnemen en met hoeveel. In een periodieke begrotingswijziging gedurende een jaar kan dan ook met meer zekerheid een bij- of aframing plaatsvinden.

Milieubeheer energietransitie
Door het recent beschikbaar stellen van uitvoeringsbudget vanuit het rijk (zie hierboven onder Structurele kosten bij het kopje Klimaat/energie) voor klimaat en energie kunnen in ieder geval de volgende onderwerpen van de keuzelijst verwerkt worden in de begroting.

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Milieubeheer	144.400	144.400	144.400	144.400
Energietransitie	85.000	85.000	85.000	85.000
Energieloket	54.500	54.500	54.500	54.500

Begrotingsresultaat

Na het verwerken van bovenstaande mutaties voor structurele en incidentele mutaties is in totaal een bedrag van ruim 2 miljoen nodig uit de Algemene Reserve in 2023, waarbij deze weer kan worden aangevuld met de positieve saldi van de jaren 2024 en 2025 van ca. 3,5 mln. en een ongeveer sluitende begroting in 2026 resteert, met nog een incidenteel beschikbaar bedrag in dat jaar.

Hiermee ontstaat voor de komende vier jaar een gezond financieel beeld, met de financiële ruimte voor zowel structurele als incidentele investeringen en extra uitgaven. Per saldo zal over die jaren de Algemene Reserve nog kunnen groeien en is er flexibiliteit om indien nodig nog extra incidentele uitgaven te kunnen doen tot en met 2026. Vanaf dat jaar zal duidelijk moeten zijn wat de financiële ruimte in de jaren na 2026 zal zijn, waarbij de effecten van een nieuwe normeringssystematiek van het Gemeentefonds maar ook mogelijke nieuwe bezuinigingen kunnen optreden.

Verwerking van de structurele en incidentele wijzigingen leidt tot onderstaande resultaten:

	2023	**2024**	**2025**	**2026**
Begroting 2023-2026	150.707	2.178.572	2.712.933	592.678
1e BGW (o.b.v. sept.circulaire 2022)	-59.895	-39.491	-29.947	715.277
Structurele begrotingsruimte (tabel 1)	**90.812**	**2.139.081**	**2.682.986**	**1.307.955**
Exogene nieuwe structurele mutaties (tabel 2)	-216.000	-295.000	-248.000	-260.000
Structurele mutaties uit keuzelijst (tabel 3)	-221.084	-286.673	-341.673	-341.673
Incidentele mutaties (tabel 4)	-1.752.320	0	0	-75.000
Saldo Begroting	**-2.098.592**	**1.557.408**	**2.093.313**	**631.282**

Het positieve saldo van 2026 is incidenteel want het is voornamelijk ontstaan door een incidentele extra rijksbijdrage via de algemene uitkering voor alleen het jaar 2026. De voorgestelde structurele verhogingen (exogeen en uit de keuzelijst) passen binnen de structureel beschikbare ruimte in 2026.

De opgenomen lijst van voorgenomen investeringen in 2023 zal, mede door de doorgeschoven investeringskredieten zoals voorgesteld bij de 3e PBW die hier nog bovenop komen, nog nader worden bezien op planning en haalbaarheid. Mogelijke mutaties daarop zullen bij 1e PBW 2023 worden aangegeven en bij doorschuif mogelijk leiden tot een eenmalige vrijval van kapitaallasten in 2024.

Vervolgstappen

Consequenties

Reactie college op commissiebehandeling